

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Πρόγραμμα Επιμόρφωσης

Extending Social Educators Competences

ESEC Nr. 2018-1-PL01-KA204-051126

Υποστήριξη γονέων παιδιών με δυσκολίες
συμπεριφοράς, κοινωνικής προσαρμογής και
επικοινωνίας

Ανδρομάχη Νάνου PhD

Ειδική παιδαγωγός

Επιστημονικά υπεύθυνη του ESEC Erasmus+

Πρόεδρος Include

Σχεδιάζοντας ένα πρόγραμμα υποστήριξης γονέων-Μοντέλο συνεργασίας

Ανδρομάχη Νάνου PhD

Ειδική παιδαγωγός
Επιστημονικά υπεύθυνη του ESEC Erasmus+
Πρόεδρος Include

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- **Η ανατροφή παιδιών** είναι η διαδικασία προώθησης και υποστήριξης της σωματικής, πνευματικής, συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης ενός παιδιού από τη βρεφική ηλικία έως την ενηλικίωση. Η γονική μέριμνα αναφέρεται στην ανατροφή ενός παιδιού σε ισορροπημένη και συντονισμένη σχέση βιολογικής και κοινωνικής ανάπτυξης (Abraham, 2017).
- ESEC ERASMUS+

Η παιδική ηλικία και η εφηβεία είναι κρίσιμα στάδια ζωής που επηρεάζουν την ψυχική υγεία και την ευημερία σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου.

WHO, European Region (2020)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

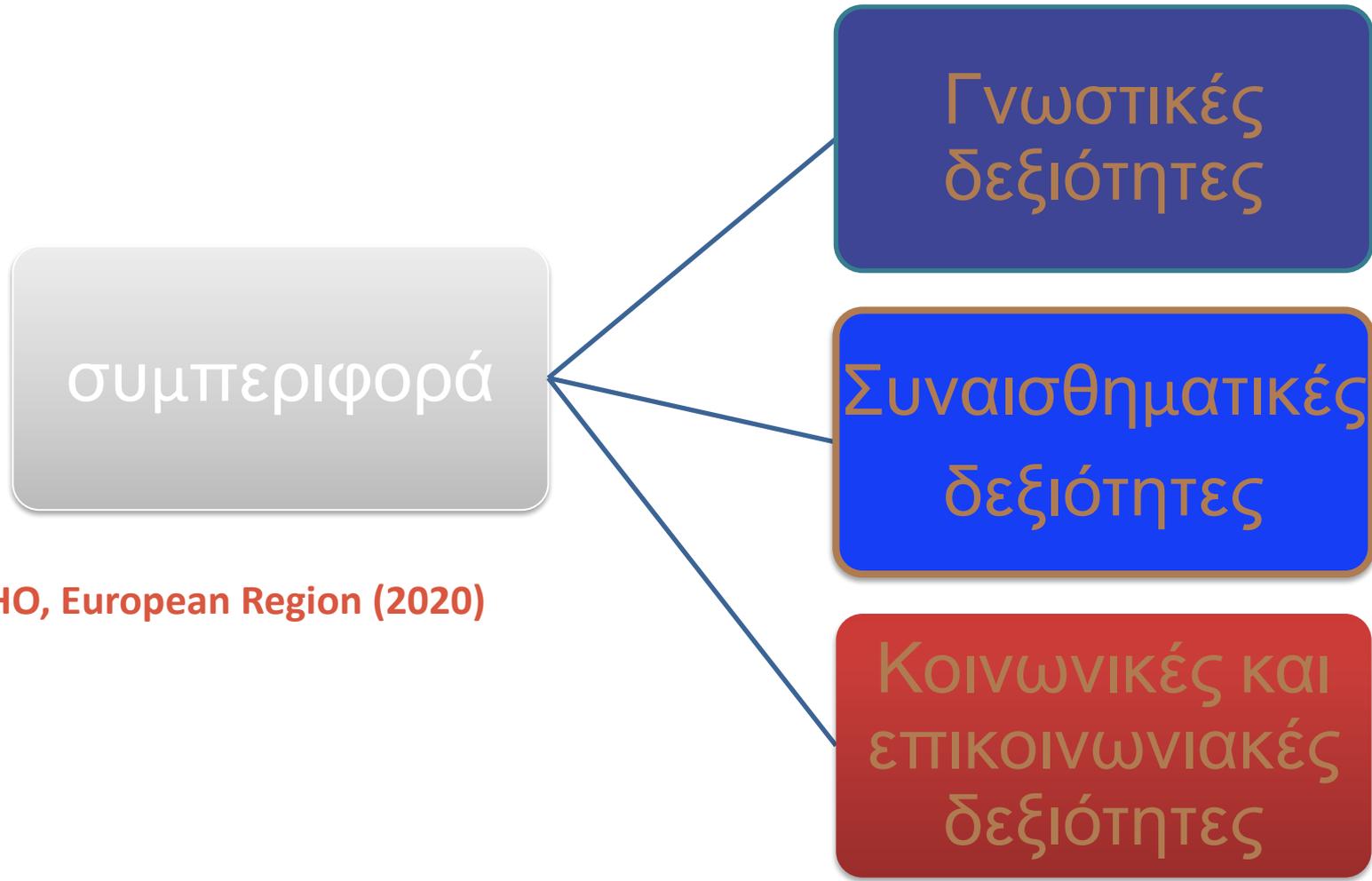

Άσκηση

- Ποιοι παράγοντες μπορεί να επηρεάσουν δυσμενώς τη συμπεριφορά των παιδιών;

3 λεπτά να γράψετε μηνύματα στο chat

Παράγοντες που προσδιορίζουν τη συμπεριφορά

WHO, European Region (2020)

Δυσκολίες συμπεριφοράς με εμφανή αιτιολογία

Δυσκολίες συμπεριφοράς κοινωνικής προσαρμογής και επικοινωνίας εκδηλώνονται και σε παιδιά με ΔΑΦ και νοητική καθυστέρηση (Horbach, 2020, Jansen, 2020, Ngashangva, P. & Dutt, S. 2015).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Παράγοντες που σχετίζονται με την εκδήλωση διαταραχών

Δυσμενείς κοινωνικό-
Οικονομικές συνθήκες

Αρνητικές εμπειρίες στο
σχολείο και στην
οικογένεια

Κρίση στην οικογένεια

Κακές πρακτικές γονικής
φροντίδας

Συναισθηματικές
Δεξιότητες

Κοινωνικές και
επικοινωνιακές
δεξιότητες

Γνωστικές
δεξιότητες

Δυσκολίες
συμπεριφοράς
κοινωνικής
προσαρμογής και
επικοινωνίας

Οι δυσκολίες συμπεριφοράς ποικίλλουν

- επιθετική συμπεριφορά, οξεία ψυχοκινητική διέγερση έως απάθεια.
- Είναι χρόνιες και συχνά υπάρχουν περισσότερες από μία δυσκολίες σε κάθε άτομο.
- Αυτές οι δυσκολίες στον εθισμό στις σχετικές διαταραχές τους έχουν σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις στο άτομο, την οικογένεια και την κοινωνία.

(WHO European Region, 2020).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Οι μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς μπορεί να εκδηλώσουν **συναισθηματικές ή συμπεριφορικές διαταραχές**

- προκλητική, απειλητική, εκφοβιστική, συμπεριφορά
- επιθετικότητα ή μη συμμόρφωση με τους κανόνες, έλλειψη σεβασμού προς τους εκπαιδευτικούς.
- Συχνά δυσκολεύονται να διαχειριστούν τα συναισθήματά τους, κατακλύζονται από θυμό και απογοήτευση.
- Είναι πολύ ευαίσθητοι στη ματαίωση.
- Άγχος

Συναισθηματικές και συμπεριφορές διαταραχές

(ICD-10 Version:2016, Emotional and Behavioral disorders) <https://icd.who.int/browse10/2016/en#/F90-F98>

- ❑ Οι συναισθηματικές ή συμπεριφορικές διαταραχές συνήθως εμφανίζονται στα πρώτα πέντε χρόνια της ζωής και χαρακτηρίζονται από :
- ❑ αδυναμία να χτίσουμε ή να διατηρήσουμε ικανοποιητικές διαπροσωπικές σχέσεις με άλλους ανθρώπους
- ❑ έλλειψη συγκέντρωσης σε δραστηριότητες που απαιτούν γνωστική συμμετοχή
- ❑ τάση να μεταβαίνουν από τη μια δραστηριότητα στην άλλη χωρίς ολοκλήρωση
- ❑ υπερβολική δραστηριότητα
- ❑ Παρορμητισμός
- ❑ Αδεξιότητα με συχνά ατυχήματα
- ❑ Έλλειψη συμμόρφωσης με κανόνες λόγω αδυναμίας
- ❑ Δεν είναι δημοφιλή με άλλα παιδιά και μπορεί να απομονωθούν.
- ❑ Καθυστέρηση στην κινητική και γλωσσική ανάπτυξη
- ❑ Χαμηλή αυτοεκτίμηση. <https://icd.who.int/browse10/2016/en#/F90-F98>

Άσκηση

- ποιες απόψεις στάσεις επικρατούν αναφορικά με τα παιδιά και τις οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα συμπεριφοράς;
- 5 λεπτά ...σε chat μεμονωμένα
- Ή σε ομάδες ανταλλάξτε μηνύματα..(όσοι θέλετε)
- 10 λεπτά για να μιλήσουμε σηκώνοντας χέρι (όποιος επιθυμεί)

Οι συναισθηματικές ή δυσκολίες συμπεριφοράς δεν είναι «ορατές ή εμφανείς» αναπηρίες ενώ κυριαρχούν ορισμένες στερεότυπες αντιλήψεις σχετικά με αυτές:

- ❑ Θεωρείται, συχνά, ότι είναι η διαχείριση τους είναι απλή και εξαρτάται από την «θέληση» του παιδιού και της οικογένειας
- ❑ είναι αποτέλεσμα «κακής ανατροφής» από το οικογενειακό πλαίσιο

- Ένας τυπικός τρόπος χειρισμού με συναισθηματικά και συμπεριφορικά ζητήματα είναι να αποφεύγεται η συζήτησή τους.
- Είναι σχεδόν σαν να πιστεύουμε ότι αν δεν μιλάμε για προβλήματα, δεν θα υπάρξουν προβλήματα.

ESEC Erasmus +

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Από όλες τις δυσκολίες η συναισθηματικού τύπου είναι η τελευταία που βγήκε από το ντουλάπι της αναπηρίας.
- Δεν βλέπετε παιδιά αφίσας για δυσκολίες συναισθηματικού τύπου ή προβλήματα συμπεριφοράς;

ESEC Erasmus +

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Αν και οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι 1/5 θα έχει κάποια μορφή συναισθηματικής δυσκολίας στη διάρκεια της ζωής του, εξακολουθεί να είναι η αναπηρία για την οποία πολύ λίγοι μιλούν.
- Δυστυχώς, η φιλοσοφία της άμμου δεν λειτουργεί. Οι ερωτήσεις, οι ανησυχίες και οι απόψεις δεν εξαφανίζονται. Μπορεί να πάνε υπόγεια, αλλά δεν φεύγουν.
- Ο φόβος και η αβεβαιότητα δημιουργούνται και, χωρίς εκπαίδευση και κατάρτιση, το περιβάλλον είναι «ώριμο» για παρανόηση και διαιώνιση των μύθων.

ESEC Erasmus +

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ντετερμινιστική προσέγγιση
Ιατρικό μοντέλο

Παράγοντας μειονεξίας
Παιδί
ή
Οικογένεια..

Ολιστική προσέγγιση
Κοινωνικοπολιτισμικό μοντέλο

Κατά τον Vygotsky, μια δυσλειτουργία δημιουργεί περιορισμούς, αλλά το «ειδικό» στα χαρακτηριστικά του παιδιού είναι αποτέλεσμα της επίδρασης δευτερογενών κοινωνικών ή/και ψυχολογικών περιορισμών(1997, 2000).

Η άρση των ψυχοκοινωνικών περιορισμών που «ευθύνονται» για το προφίλ του ειδικού ατόμου αποτελεί ζητούμενο (Νάνου, 2015)

Οι δυσκολίες του παιδιού λογαριάζονται σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες εκπαιδευτικές πρακτικές (Kourkoutas, Plexousakis, & Georgiadi, 2010).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Εστίαση στην αλληλεπίδραση
παραγόντων
Κοινωνικό μοντέλο αναπηρίας

αποτέλεσμα δυσλειτουργικής αλληλεπίδρασης μεταξύ ατόμου και περιβάλλοντος

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ολιστική προσέγγιση στη διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις

Παρέμβαση και Τροποποιήσεις

Τα επιτυχημένα προγράμματα...Τα επιτυχημένα προγράμματα συμπερίληψης δυσκολίες περιλαμβάνουν:

● Για εκπαιδευτικούς και γονείς

Αξιολόγηση και συζήτηση των ερωτήσεων, πεποιθήσεων και ανησυχιών όλων των εμπλεκόμενων μερών πριν φτάσουν οι μαθητές

- Παροχή βασικής εκπαίδευσης σε όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας σχετικά με τη συμπεριφορική ή συναισθηματική δυσκολία και στρατηγικές αντιμετώπισης αυτών
- Πρόσληψη εκπαιδευμένου προσωπικού και παροχή ενδοϋπηρεσιακής εκπαίδευσης και υποστήριξης
- Παροχή εκπαίδευσης σε προχωρημένο επίπεδο για όσους είναι πιο υπεύθυνοι για να βοηθήσουν τους μαθητές με συμπεριφορικές δυσκολίες μάθουν πώς να αντισταθμίζουν την αναπηρία τους.

- **Κατάλληλες υπηρεσίες στα σχολεία**
- Πρόσληψη επαγγελματικού προσωπικού πλήρους απασχόλησης.
- Εξετάζοντας **προληπτικά τις πολιτικές** και τις διαδικασίες και συζητώντας ποιες εύλογες προσαρμογές μπορεί να απαιτηθούν.
- Εξέταση **περιβαλλοντικών παραγόντων**
- Ενθάρρυνση **συνεχούς ανοιχτής συζήτησης** για να μιλήσουμε για επιτυχίες, προβλήματα, ανησυχίες και ερωτήσεις.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Τροποποιήσεις Περιβάλλοντος της τάξης και του σπιτιού

- Όπως και με άλλες καταστάσεις, οι μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορές διαταραχές χρειάζονται **θετικό, δομημένο περιβάλλον που υποστηρίζει την ανάπτυξη,**
- Οι μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορικές διαταραχές τείνουν να **αγχώνονται** με τις μεταβάσεις και τις απροσδόκητες αλλαγές.
- Το πέρασμα ενός **οπτικού προγράμματος** των δραστηριοτήτων της ημέρας είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να ξεκινήσετε τη μέρα και βοηθά τους μαθητές να αισθάνονται ασφαλείς.
- Οι **ρουτίνες** είναι πολύ σημαντικές για τη διαχείριση της τάξης, ενισχύει την αυτοεκτίμηση και επιβραβεύει την επιθυμητή συμπεριφορά

Σχεδιασμός προγράμματος για την υποστήριξη γονέων

Ανδρομάχη Νάνου, Phd

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Άσκηση

- Πως «προσεγγίζω» τις δυσκολίες συμπεριφοράς των παιδιών και της οικογένειας;
- Ποιες είναι ενδόμυχες σκέψεις μου, οι ανεπεξέργαστες;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Πόσο μπορώ να βασιστώ στην αντίληψή μου;

Παραδείγματα οπτικών ψευδαισθήσεων.

<https://www.youtube.com/watch?v=apcnTijg7CI&list=RDCMUCJekgf6k62CQHdENWf2NgAQ&index=1>

<https://www.youtube.com/watch?v=xYe4-7I5ot0>

<http://users.sch.gr/izogakis/prooptikes-psevdesthis/>

<http://users.sch.gr/izogakis/wp-content/uploads/2013/01/EnnodeKroon-03.jpg>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

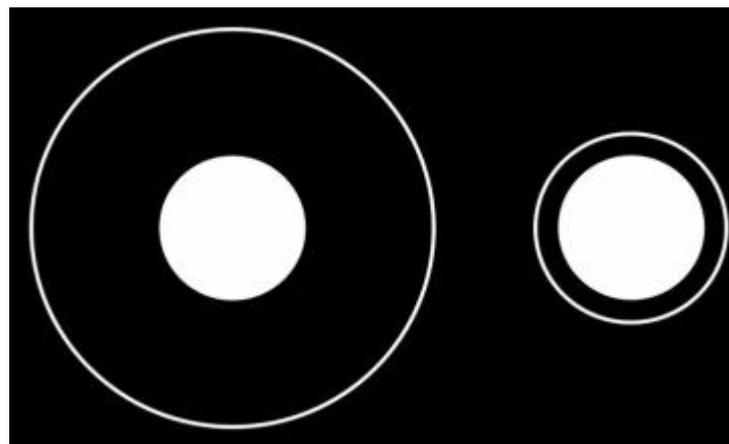
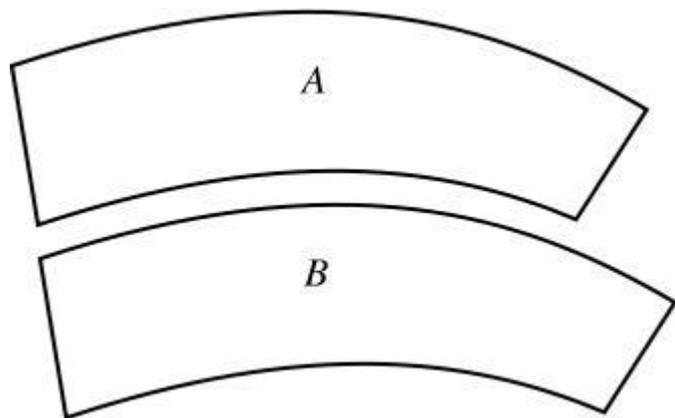
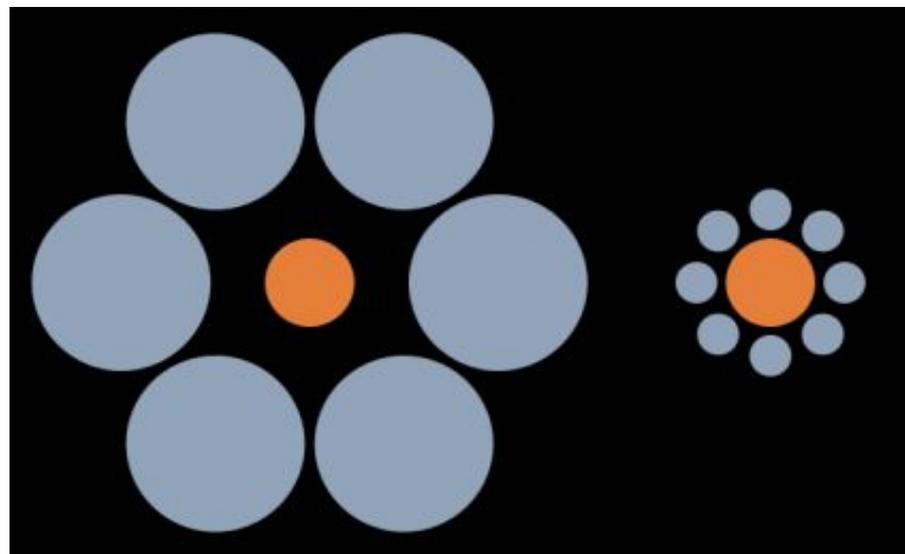
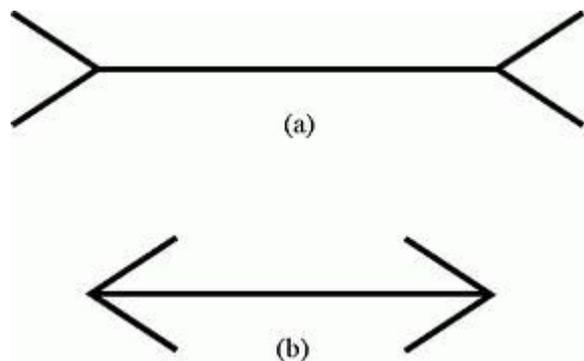

Βασική αρχή

1) Ορθή αντίληψη

Πόσο Ορθές είναι οι εκτιμήσεις – κρίσεις μου;

Άσκηση

Υπάρχει κάποια αναλογία ανάμεσα στις οπτικές ψευδαισθήσεις που παρουσιάσαμε και στην «οπτική μας απέναντι στις οικογένειες παιδιών με μη επιθυμητή κοινωνική συμπεριφορά;»

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Βήματα για την προετοιμασία της συνεργασίας εκπαιδευτικών γονέων και την δημιουργία προϋποθέσεων για αλλαγές στην Οικονόμεια

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ταινία μικρού μήκους

Τα βήματα αυτά είναι απαραίτητα γιατί διαφορετικά θα
καταντήσω όπως ο μικρός πελαργός στην ταινία..να
βρίσκω τη λύση μόνος/η μου

<https://www.youtube.com/watch?v=HSZZ5Vq3hNw>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Παράγοντες που επηρεάζουν την ποιότητα και την ταχύτητα των αναμενόμενων αλλαγών στη συμπεριφορά

- Γονείς: Μορφωτικό επίπεδο κοινωνικοοικονομική κατάσταση
- Το παιδί : ηλικία και επίδοση (μεγαλύτερη εμπλοκή στις πρώτες ηλικίες)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ερώτημα

- Ξέρω πώς να ξεκινήσω;
- ποια βήματα να ακολουθήσω στη συνεργασία μου;

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

7 σταδία στην προετοιμασία της συνεργασίας με τους γονείς

- Διαμορφώνω προϋποθέσεις -κλίμα
- Καταγραφή των αναγκών
- Εμπλοκή
- Δημιουργία κοινού στόχου
- Δράση
- Αξιολόγηση
- Διατήρηση της ορμής
- Bryan's and Henry's (2012)

1^ο Στάδιο Διαμορφώνω προϋποθέσεις συνεργασίας

- Θέτουμε τις βάσεις για μια αποτελεσματική συνεργασία, αρχικά γνωρίζοντας την οικογένεια του παιδιού και αφήνοντας πίσω στερεότυπα και προκαταλήψεις (Hines et al., 2014).
- Δημιουργούμε κλίμα σεβασμού και εμπιστοσύνης και για τις δύο πλευρές.
- Διαχειριζόμαστε τις ανισότητες ως προς τη φυλή, μορφωτικό επίπεδο, γλώσσα, εθνικότητα, κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο.

• Διαχείριση

2ο Στάδιο : Καταγραφή των αναγκών

- Διερευνώ τις ανάγκες και τις δυνατότητες των μαθητών του και των γονέων τους, τις καταγράφω
 - Καταγράφω τις δυνατότητες σε συνδυασμό με τις αδυναμίες.
- Κατανόηση
 - Ενσυναίσθηση
 - Κωδικοποίηση -καταγραφή

4^ο Δημιουργία κοινού στόχου

Θέτουμε
βραχυπρόθεσμους
και
μακροπρόθεσμους
στόχους.
Οργανώνουμε το
χρονοδιάγραμμα το
οποίο περιλαμβάνει
στόχους, διάρκεια
και επιθυμητά
αποτελέσματα.

- Αίσθηση του χρόνου διάρκειας
- Πειθώ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

5^ο Δράση

- Τι θα κάνουμε και πως θα το κάνουμε;;
Εμπλέκουμε τους γονείς σε δράσεις – εκδηλώσεις.
- Οι γονείς αναλαμβάνουν ρόλους ευθύνης, τους αποδίδονται καθήκοντα ανάλογα με τις δυνατότητές τους

6^ο Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση θα πρέπει να είναι συνεργατική και να δίνει ανατροφοδότηση στους γονείς των παιδιών.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

άσκηση

- Σε τι να υποστηρίξω τους γονείς;
- Ποιο θα είναι το περιεχόμενο του προγράμματος;

Βιβλιογραφία

Bryan, Julia & Henry, Lynette. (2012). A Model for Building School–Family–Community Partnerships: Principles and Process. Journal of counseling and development: JCD. 90. 10.1002/j.1556-6676.2012.00052.x.

Νάνου Α, Garanis A. (2013) Training Parents and Teachers for Refreshment, Ed INCLUDE , LLP

Νάνου, Α., Πατσιίδου, Μ., Γκαράνης Α., Χαριοπολίτου Κ.2013 (Επιμέλεια). Από την ειδική Αγωγή στη συμπεριληπτική εκπαίδευση . Από το σχολείο ..σε μια κοινωνία για όλους. Έκδ. ΓΡΑΦΗΜΑ, Θεσσαλονίκη

Νάνου, Α. Πατσιίδου Μ. 2017. Αναζητώντας τα χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού μοντέλου εκπαίδευσης σε «ένα σχολείο για όλους». Θέματα Ειδικής Αγωγής Τριμηνιαία περιοδική έκδοση για την εκπαίδευση Τεύχος 76 , Αύγουστος – Σεπτέμβριος.

Νάνου. Α, Πατσιίδου Μ. Ραπτοπούλου Α. Πήττας Σ., 2016. Το Include: ένα μοντέλο συμπεριληπτικής εκπαιδευτικής πολιτικής στη γειτονιά. Πρακτικά ΠΕΣΣ Τόμος Β.

<http://www.pess.gr/attachments/article/256/%CE%92%20%CE%A4%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82%20%CE%A0%CF%81%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8E%CE%BD%202%CE%BF%CF%85%20%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B5%CE%B4%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85.pdf>

WHO European Region, 2020. Child and adolescent mental health

<http://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/mental-health/areas-of-work/child-and-adolescent-mental-health>

World Health Organization (WHO). (2007). Disabilities. Retrieved

from <http://www.who.int/topics/disabilities/en>. Lianeri J 2013 INCLUSIVE EDUCATION IN GREECE: OFFICIAL POLICIES, ALTERNATIVE DISCOURSES & THE ANTINOMIES OF INCLUSION <http://discovery.ucl.ac.uk/10020749/>

<https://www.ipaideia.gr/paideia/i-ekpaideusi-stin-ellada-pano-apo-33-900-apoxoriseis-ekpaideutikon-ta-teleutaia-10-xronia>

Ευχαριστούμε

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Πρόγραμμα γονέων για παιδιά με αυτισμό

<http://esipp.eu/parent-education-programme/greek/>

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

